

драма, които да изобразява. И ако трябва да заема страна във философския дебат дали щастието е постоянно състояние или момент, за мен е по-скоро момент. Момент, който на фона на всички останали моменти, възприемаме като щастлив. А и би било скучно да сме постоянно в едно и също състояние и изкуството добре го знае, включително комедията, която разчита на някаква, дори да не е съвсем реална, но все пак драма.

– *Въпрос на гледна точка.*

– Да. Изкуството е добро упражнение по различни глед-

ни точки.

Премиерата на „Самсон и Далила“ от Камий Сен-Санс – съвместна продукция с Национална опера и балет на Албания, бе осъществена на 23 юли от екип в състав: диригент-постановчик Григор Паликаров, режисьор Пол-Емил Форни, диригент на хора Теодора Георгиева, оркестър, хор и балет на Държавна опера – Варна, в главните роли: Далила – Викена Каменница, Албания, Самсон – Дарио ги Виетри, Италия, Върховен жрец на бог Дагон – Свилен Николов, Абимелех – Гео Чобанов, Старият евреин – Евгений Станимиров.

КНИГИ / BOOKS

„Софийски музикални седмици“. Студии върху историята и настоящето на фестивала“ от Диана Данова-Дамянова

Росица Бечева

В резюмето към новата книга на Диана Данова „СОФИЙСКИ МУЗИКАЛНИ СЕДМИЦИ“. СТУДИИ ВЪРХУ ИСТОРИЯТА И НАСТОЯЩЕТО НА ФЕСТИВАЛА¹ – с рецензенти: проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова и проф. Пламен Джуров, редактор: проф. г-р Момчил Георгиев,

Под формата на четири студии се проследява неговата 55-годишна история от началото през 1970 до последните реализирани издания. Тематичните акценти са поставени върху формирането и постепенното трансформиране на фестивалния модел, метаморфозите в организиращата институция, утвърждаването на международния авторитет на форума. Заемащата все по-важно място в репертоара на „Софийски музикални седмици“ българска музика е конкретизирана чрез някои творби, изпълнени за първи път. Подробните приложения са допълваща и неразделна част от текста, подкрепен и с богат илюстративен материал.“

Изданието се реализира по проект на Фондация „Международен фестивал „Софийски музикални седмици“ и във връзка с 55-годишнината на фестивала, с финансовата подкрепа на Национален фонд „Култура“. Д-р Диана Данова-Дамянова е главен асистент в Сектор „Музика“ на Института за изследване на изкуствата при Българската академия на науките. Изследователските ѝ интереси са в областта на съвременни музикални фестивали, съхранение на културно наследство, проучване на непознати страници от българската музикална история. Автор е на музикално-публицистични материали, студии и статии в научни издания.

Новата книга на Диана Данова „СОФИЙСКИ МУЗИКАЛНИ СЕДМИЦИ“. СТУДИИ ВЪРХУ ИСТОРИЯТА И НАСТОЯЩЕТО НА ФЕСТИВАЛА“ се явява продължение на основна линия в научните ѝ изследвания, свързана със съвременните музикални фестивали (Диана Данова е автор на книгата „Musica Nova“ в българската музикална култура“ [2009]).

Авторът на монографията изгражда аналитично изслед-

ев, чието премиерно представяне се състоя на 30 юни в зала № 48 на Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“ – в рамките на 55-и Международен фестивал „Софийски музикални седмици“, четем следното:

„Книгата е първото по-мощно и целенасочено изследване на Международния фестивал „Софийски музикални сед-

¹ Данова-Дамянова, Диана. „Софийски музикални седмици“. Студии върху историята и настоящето на фестивала. София: Институт за изследване на изкуствата – БАН, 2024, 320 с., ISBN 978-619-7619-36-2.

ване, в което културната концепция на фестивала е подробно анализирана и формулирана, представена чрез дейността на личностите, моделирани през годините облека, съдържанието, образователните и възпитателни цели на фестивала, чрез обзора на културните събития на фестивала, през погледа към други фестивали и фестивални традиции.

В Студия I. „Софийски музикални седмици“ – формиране и трансформиране на фестивалния модел. Организационна структура“, фокусът на изследователското внимание е върху концепцията на фестивала, неговата структура, маркетингова стратегия, идеите в основата му.

Направените констатации и изводи по отношение на концепцията и програмирането, формирането и трансформирането на фестивалния модел на „Софийски музикални седмици“ в контекста на времето, показват че: „Софийски музикални седмици“ са създадени по модела на реномирани, познати и в България европейски форуми в момент, в който в българското културно пространство, но извън столицата, успешно функционират два други международни музикални фестивала от подобен ранг – най-старият „Варненско лято“ (от 1926) и вече утвърдените „Мартенски музикални дни“ в Русе (от 1961) [...] Още в първите години се подчертава благородната амбиция софийският фестивал да стане търсена дестинация за изпълнители и любители от цял свят подобно на музикалните седмици в Будапеща, фестивалите в Залцбург, Единбург и други европейски градове.“ (стр.15) „В началото основната цел е запознаването на българската публика със световните изпълнителски и творчески достижения, с най-ярките музиканти, гастролиращи по международните сцени, както и с малко познати или съвсем непознати произведения. Наблюдаваните в продължение на полувековното му непрекъснато ежегодно провеждане трансформации са предимно в посока натрупване – чрез добавяне на нови концепционни линии, чрез извеждане на нови идейни и смислови акценти.“ (стр. 24)

Визира се идеята, че: „Именно факторите, трансформирани модела, влияят на репертоарното съдържание, на характера на концертите, на вида на събитията. В най-едри щрихи те могат да се дефинират като обществено-политически, концепционно-стратегически, структурни преобразования на институцията „Софийски музикални седмици“ и личности, свързани с организацията на фестивала.“ (стр. 29).

В тази връзка подробно е представена и анализирана организационната структура на фестивала в периода 1992 – 2006, институционалните реформи и програмното съдържание на фестивала през 1992, организационната структура на „Софийски музикални седмици“ след 2007.

Студия II. „Моделът на международния фестивал „Софийски музикални седмици“ очертава техническите и художествените параметри на фестивала, начините на представяне на съвременната музика, включително и на съвременната българска музика, ролята на изпълнителите – медиатори на Новата музика, характера на откриващите и заключи-

телните концерти.

Авторът на изследването изтъква, че: „Фестивалът е за „висока култура“ (по Кутин), традиционен, монохудожествен (за едно изкуство) – музикален (за „художествена“ музика), но с многожанров обхват.“ (стр. 72) „Във връзка с новата линия в програмирането, развивана след 2007 – „Във фокус“, придаваща уникалност и разпознаваемост на отделните фестивални издания, се изграждат много интернационални мостове на сътрудничество.“ (стр. 98)

Изследователското внимание се насочва и към обществения резонанс в България и в чужбина. Подчертава се, че институционалното присъединяване на форума към семейството на европейските музикални фестивали се приема и като акт на официално международно признание.

В Студия III. „Международната представителност на „Софийски музикални седмици“ са представени някои от осъществяваните събития под егидата на Европейската асоциация на музикалните фестивали, както и подготовката за провеждане на Генерална асамблея на Европейската асоциация на музикалните фестивали в София, Европейската репрезентативност и съизмеримост след 2007, лейбъла „Европа за фестивалите, фестивалите за Европа“ (ЕФФЕ), някои запазени документи.

В Студия IV. „Някои премиерни изпълнения на произведения от български композитори на международния фестивал „Софийски музикални седмици“ в исторически контекст са разгледани някои премиерни изпълнения на произведения от българските композитори Димитър Ненов, Стефан Драгостинов, Симеон Пиронков, Иван Спасов, Александър Райчев, Константин Илиев, Емил Табаков, Георги Минчев, Димитър Тълков, Боян Воденичаров, Марин Големинов, и др.

В обобщение бих искала да отбележа, че книгата на Диана Данова-Дамянова – плод на дългогодишен изследователски труд, е изследване с висока научна стойност: първо по рода си по-мощно и целенасочено изследване на Международния фестивал „Софийски музикални седмици“, съдържащо богата библиография (над 100 научни издания на български език), систематизиране на материали по вид (административни документи – на хартиен носител, дигитализирани; лога и графични символи; документи; свързани с концертната дейност – дигитални копия на програми, бюлетени, юбилейни каталози и голям брой документални фотоси), илюстративни материали.

Авторският прочит и направените изводи очертават многопластовата картина на Международния фестивал „Софийски музикални седмици“ в неговите проявления – от създаването му до наши дни, значението на фестивала в полето на културната среда в България, международната представителност на фестивала, което от друга страна превръща книгата във важен исторически документ.

Считам, че книгата представлявала интерес не само за академичните среди, но би била полезна и за по-широк кръг читатели.